(SA)

M Ö T E

i den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

tirsdag den 22. november 1983 kl. 14.

Mötet ble ledet av formannen, Jakob Aano.

Til stede var: Gro Harlem Brundtland, Johan Buttedahl, Kjell Magne Fredheim, Einar Förde, Guttorm Hansen, Hans Hammond Rossbach, Arne Skauge, Grethe Værnö, Jakob Aano, Liv Aasen, Knut Frydenlund, Jo Benkow, Alf Björnö, Harald Synnes, Hans Olav Tungesvik, Arnold Weiberg-Aurdal, Stein Örnhöi, Gunn Vigdis Olsen-Hagen (for Odvar Nordli), Eivind Bolle (for Reiulf Steen), Per A. Utsi (for Gunnar Berge), Kirsti Gröndahl (for Asbjörn Sjöthun), Gunvor Schnitler (for Torstein Tynning), Marit Lövvig (for Per Hysing-Dahl) og Sigurd Holemark (for Petter Thomassen).

Videre var til stede komiteens faste sekretær, Jan Tore Holvik.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Utenriksminister Svenn Stray.

Följende embetsmenn ble gitt adgang til mötet: Statssekretær Eivinn Berg, personlig sekretær Hans Chr. Erlandsen og byråsjef Johan L. Lövald - alle fra Utenriksdepartementet.

D a g s o r d e n

1. Norsk standpunkt til fremlagte "frys"-forslag i FN under höstens generalforsamling. Orientering ved utenriksministeren.

2. Eventuelt.

FORMANNEN: Den utvida utanrikskomiteen er innkalla for å handsama den sak som kom opp i går, og som komiteens medlemer har fått skriftleg innkalling til möte om i dag: Norsk standpunkt til "frys"-forslag som er lagde fram i FN under haustens generalforsamling.

Eg gir ordet til utanriksministeren.

(SA) UTENRIKSMINISTER SVENN STRAY: Det ble i Stortinget i går kveld stilt spörsmål til meg om hvordan Norge denne gangen ville stemme når det gjaldt det svensk/meksikanske frys-forslaget i FN som vi stemte imot i fjor. Det ble dengang som dere vet fremsatt et ikke helt, men nesten likelydende forslag av Sverige og Meksiko. Jeg kunne ikke i går opplyse noe om hva instruksen til delegasjonen kom til å gå ut på, da spörsmålet först kunne komme opp til behandling på regjeringskonferanse i dag. Regjeringen har nå behandlet saken, og jeg kan meddele följende om hvordan Regjeringen ser på det:

For det förste kan jeg gi den opplysning at det denne gang foreligger tre frys-resolusjonsforslag i FN, mot to forrige gang. Det er et indisk forslag, som er identisk med det som også forelå forrige gang. Dessuten er det det omtalte svensk/meksikanske forslag, som er nesten det samme som det som ble fremsatt forrige gang, dog med noen små endringer. De endringene går for övrig etter vår bedömmelse i det som vi ville kalle positiv retning. Det er etter vår mening forbedringer av det, om ikke på noen måte tilstrekkelig, som jeg skal komme tilbake til. Og endelig er det også denne gangen fremlagt et nytt forslag om frys fra Sovjetunionens side.

Det er Regjeringens oppfatning at når det gjelder det indiske og det sovjetiske forslag, som er deklaratoriske forslag, uten noen omtale av nödvendig verifikasjon, må vi, Norge, stemme mot disse to forslagene.

Når det gjelder det svensk/meksikanske forslag, som er langt mer omfattende, og som inneholder en del elementer når det gjelder verifikasjonsspörsmålet, som vi mener er viktig, har det også fått inn elementer som i hvert fall peker i retning av at det man her sikter på, er en forhandlet frys. Som dere vet, var Regjeringens standpunkt forrige år at vi allikevel for ikke å skape noen uklarhet med hensyn til Norges holdning til de pågående forhandlinger i Genève, at vi måtte stemme mot dette forslaget.

Slik som man vurderer situasjonen denne gang, er det fremdeles etter vår mening like klart at Norge ikke kan stemme for forslaget. Hvis vi tenker oss at forslaget ble gjennomfört, ville det for det förste umuliggjöre en fortsettelse av den

(SA) forhandlingsstrategi som vi forfölger i Genève, altså en videre oppfölging av dobbeltvedtaket. Og selv om man i og for seg måtte se bort fra det hensynet, ville også resolusjonen gjennomfört etter sin ordlyd etter vår bedömmelse meget lett kunne resultere i at man fastfrös den ubalansen når det gjelder de kjernefysiske våpen, som måtte være til stede. Og ikke bare det, men et slikt frys ville faktisk kunne komme hindrende i veien for en reduksjon av de kjernefysiske våpenarsenaler, som er et meget viktig element i den nedrustningsstrategi som Norge har tatt til orde for.

Det er beklagelig at det ikke har vært mulig særlig å få Sverige til å gå med på å revidere sitt forslag, slik at det kunne være mulig i hvert fall for storparten av de vestlige land å stemme for forslaget. Vi vil i tiden frem til neste år gjöre et mer energisk forsök på å få det til. Men situasjonen er likevel slik at nödvendigheten av å stemme mot for ikke å skape tvil om vår solidaritet med den forhandlingsstrategi som vi er blitt enige om når det gjelder dobbeltvedtaket og Genève-forhandlingene, er kommet inn i en noe annen stilling på grunn av den fase som denne sak nå befinner seg i, ikke minst også på grunn av den avklaring som har skjedd ikke bare i Stortinget i går, men også i de fleste andre parlamenter i medlemslandene.

På den bakgrunn og på bakgrunn av at dette svensk/meksikanske frys-forslaget inneholder vesentlige elementer som det ikke er noen uenighet om i vårt land, bl.a. oppfordring til prövestans, og fordi vi meget godt forstår det hensyn at vi ikke fra norsk side skal stelle oss slik at det kan bli noen tvil om at vi er meget opptatt av at man skal få redusert den trussel som de kjernefysiske våpen representerer, har Regjeringen funnet ut at vi vil tilrå at Norge avstår under avstemningen om det svensk/meksikanske forslaget.

Jeg kan kanskje legge til at det for övrig også er i overensstemmelse med den tilråding som vi har fått fra delegasjonen i New York.

FORMANNEN: Takk til utanriksministeren for denne utgreiinga.

(BW)

GRO HARLEM BRUNDTLAND: Ja, jeg er glad for denne "annen stilling" som utenriksministeren nå har lagt fram for denne komite på vegne av Regjeringen.

Jeg viser til de synspunkter som vi la fram i Stortinget i går. Et poeng som jeg der ikke fant tid og plass og anledning til i gå inn på, er noe som jeg da vil nevne i dag. Det er at jeg tror vi også kan være glad for at vi på denne måten, ved at vi nå har dette møtet og at konklusjonen fra Regjeringens side er blitt det den er blitt, kanskje har kunnet avverge en situasjon som den utenriksministeren en gang under debatten i går faktisk indirekte anbefalte, at man kunne få en diskusjon om den endelige voteringen ved en senere anledning i Stortinget. Jeg tror dette er en heldigere måte å komme fram til en konklusjon på i denne saken, og vi kan slippe å innlede en slags tradisjon i at fra den norske delegasjon i FN kan det hende at det kommer fram ett standpunkt i 1. komite og et annet i hovedforsamlingen. Jeg tror også det er en gunstig side av saken.

Jeg sa i går at for Arbeiderpartiets del ville vi ha stemt for, men vi er glad for at vi nå på denne måten ikke får et norsk standpunkt i FN som går imot resolusjonen.

HARALD SYNNES: Jeg vil bare uttrykke tilfredshet med det resultat Regjeringen har kommet til, og vil på vegne av vår gruppe få si at vi er glad for det.

I tillegg til de argumenter som er nevnt fra utenriksministerens side, vil jeg også antyde at nettopp ut fra den politiske situasjon vi har her på huset omkring disse spørsmål, er dette et realistisk alternativ. Jeg vil derfor støtte Regjeringen i den beslutning den har tatt her.

KNUT FRYDENLUND: Bare et spørsmål, formann, om en på det nåværende tidspunkt har noen oversikt over det antatte stemmemønster blant de andre NATO-landene.

UTENRIKSMINISTER SVENN STRAY: Jeg kan svare på det.

I tillegg til at Norge avstår, vil så vidt jeg vet, Danmark - som jo avstod i fjor - enten avstå eller

(BW) muligens stemme for. Det er det ikke full klarhet om ennå - (henvendt til embetsmennene) hvis det ikke er kommet noe nytt nå?

- Nei, jeg hører at vi ikke har fått noen endelig beskjed fra Danmark. At de i hvert fall kommer til å avstå, som de gjorde i fjor, er sikkert. Men det har vært opplyst at de overveide om de skulle stemme for.

Det er sannsynlig at Nederland, som forrige gang stemte imot som vi, denne gang på samme måte som vi kommer til å avstå. Formodentlig kommer også Island til å avstå som vi.

JOHAN BUTTEDAHL: Jeg skal bare kort si at jeg støtter Regjeringen i det vedtaket som er fattet, og er glad for den utvikling som her har skjedd.

HANS HAMMOND ROSSBACH: Jeg ser positivt på at Regjeringen nå har beveget seg fra å stemme imot til å avstå. Jeg forstår at det er vanskelig for Regjeringen bl.a. med den strategien som en har for Genève-forhandlingene, å stemme for.

Vår holdning er jo og har vært positiv til dette forslaget - jeg har lyst til bare å si det.

JO BENKOW: Like logisk som jeg syntes det var å stemme imot under de rådende forhold sist, like riktig synes jeg det er at man nå avstår, fordi det foreligger en helt endret situasjon.

Jeg har for øvrig ingen bemerkninger.

STEIN ØRNHØI: Det er vel ingen overraskelse at vi helst hadde sett at man hadde stemt for forslaget. Men når det er sagt, vil jeg jo si at jeg opplever det at man nå skal avholde seg, som et stort og viktig skritt i riktig retning.

Jeg vil jo for sikkerhets skyld også ha sagt at jeg ikke uten videre med det som utenriksministeren nå har sagt, vil avskrive meg muligheten for å få markere vårt prinsipale standpunkt i Stortinget i en eller annen sammenheng.

(BW) FORMANNEN: Eg har sett opp meg sjølv - eg skal heller ikkje tala lenge. Men eg er også tilfreds med denne utviklinga.

Vi hadde ein debatt om dette i fjor, og eg ymta vel då om at eg godt kunne tenkt meg at ein også då kunne ha avstått, utan at eg ville gjera noko anna enn å nemna det som eit råd i fjor. Men eg er glad for at dette er Regjeringa sin politikk i år.

Eg vil høyra om det er andre som vil be om ordet, eller om utanriksministeren har noko å seia i tillegg til slutt.

Ingen har spørsmål i tillegg til det som er framkome, og vi er då ferdige med sak nr. 1.

Sak nr. 2.

Eventuelt.

FORMANNEN: Eg gløymde å spørja då møtet tok til, om det var nokon som hadde noka sak dei ville reisa under Eventuelt, men det er framleis høve til det.

- Det er altså ingen som ønskjer ordet under Eventuelt.

Då seier vi takk til utanriksministeren, og møtet er heva.

Møtet slutt kl. 14.2o.
